

SZAMEK GABRIELLA

Közigazgatási Jogi Tanszék

Témavezető: dr. Bándi Gyula egyetemi tanár (Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

A SZENNYEZÉS TÉNYÉNEK NYILVÁNOSSÁGRA HOZATALA, ILLETVE AZ ERRE VALÓ KÖTELEZÉS HASZNÁLATA A KÖRNYEZETIGAZGATÁSBAN

*„Nem igaz, hogy a jók nem győzhetnek,
csak az angyaloknak is úgy kellene szerveződni,
mint a maffiának.”
Kurt Vonnegut*

I. Bevezetés

A környezetvédelemben kiemelten fontos a megelőzés és az elővigyázatos közelítés. A túlzott környezethasználatot és a szennyezést el kell kerülni, hisz e területen a legkisebb az esélye az in integrum restitutio-nak. Hogy ezt a cél elérhessük ahhoz megfelelő eszközöket kell adnunk a környezetigazgatás kezébe. A jelenleg alkalmazott eszközök nem biztosítják azt a rugalmasságot, amely e jogterületen hatalmas jelentőséggel bír(na). Lehetőséget kell adnunk, hogy a környezetigazgatás megfelelő válaszokat tudjon adni, valamint megfelelő szankciós eszközök álljanak a rendelkezésükre. E tanulmány olyan új – vagy legalábbis eddig még nem használt – eszköz lehetséges működését és alkalmazását vizsgálja, amely révén talán jobb válaszokat tud adni a környezetigazgatás a felmerülő kihívásokra.

Az eszközök funkciójuk szerint lehetnek megelőzést szolgáló eszközök, ilyen például az engedély, illetve szankcionáló eszközök. A megelőző eszközök célja a környezetszennyezés elkerülése, a környezethasználat megkezdése előtti beavatkozás, ami az ellenőrzés lehetőségét biztosítja. Ide tartoznak továbbá a környezethasználat felügyeletét biztosító eszközök is. A szankcionáló eszközök a már megtörtént jogsértésre reagálnak, csakhogy e jogsértésekhez környezetszennyezés is párosul. A szankciókkal kapcsolatban fontos, hogy olyanok legyenek melyek képesek adekvát hátrányt okozni a szennyezőknek. A cél minden esetben a speciális és generális prevenció. A jelenlegi bírságolási szankciórendszer önmagában nem rendelkezik kellő visszatartó erővel.

„Amennyiben jogsértés következik be, vagy fennáll a jogsértés lehetősége, ami rendszerint valamilyen veszélyhelyzetet jelentene, a közigazgatási hatóság felügyeleti jogával élve rendszerint jogalkalmazói aktust bocsát ki, azaz megállapítva az anyagi jogsértés lehetőségét, valamilyen veszélyhelyzetet, reparatív és represszív szankciót alkalmaz.”¹ Berényi Sándor a közigazgatás jogalkalmazói tevékenysége kapcsán jutott e következtetésre. A környezetigazgatásban a távlati célunk mindig a további környezetszennyezés elkerülése.

---

¹ Berényi 1997. 18.

Ennek fényében próbálok olyan új megoldásokat találni, amelyek a környezetvédelmi hatóság alkalmazásában megfelelő elrettentő hatást keltenek.

II. Az új szankcionáló eszköz elhelyezése a környezetvédelem eszközei között

Ilyen új szankciós eszköz lehetne a szennyezés tényének nyilvánosságra hozatala, olyan szankció, amely az anyagi jogi jogsértéssel együtt létrejött környezetszennyezésre reagálna. (Megjegyezném, hogy vannak anyagi jogi jogsértés nélkül megvalósuló környezetszennyezések, ezekre más szabályokat kell alkalmazni. Értelemszerűen ezen esetekben nem lehet visszatartó ereje a szankciós eszközöknek.)

Mivel a szankcionáló aktusok minden esetben kötelezettséget tartalmaznak, ezért a kötelező aktusok körébe soroljuk ezeket. E kötelezettség megállapításának alapja ugyanakkor a jogalany jogsértése.² Jelen esetben ez a környezet védelmére vonatkozó anyagi jogi jogszabályok megszegését tételezi. Az anyagi jogi szankciók lehetnek reparatívák, amelyek a megsértett jogállapot helyreállítását írják elő, lehetnek represszív jellegűek, amelyeknek célja a büntetés, a jogsértő felelősségre vonása és joghátránnyal való sújtása generális és speciális prevenció céljából. A szennyezés tényének nyilvánosságra hozatala represszív jellegű szankció, célja a felelősségre vonás és olyan joghátrány okozása, ami visszatartja mind az adott környezetszennyezőt, mind pedig a következőket a további ilyen káros magatartástól.

Az állam akkor alkalmaz szankciót, ha valamely magatartást a társadalomra nézve veszélyesnek talál.³ Könnyű belátni, hogy a környezetszennyezés komoly veszélyeket hordoz magában, végső soron akár az emberi életet is veszélyeztetheti. Madarász Tibor szerint a szankció nem elsősorban a jogellenes magatartásért viselt felelősség következményeként kell, hogy szerepeljen, hanem az állam eszközeként, mégpedig a jog társadalmi hatásmechanizmusának elemeként.⁴ Ebből következik is, hogy a szankció a jogérvényesítés eszköze. Ahhoz, hogy az állam a jogos érdekeit elérhesse a környezetigazgatás területén, sokszínű szankciórendszerre lenne szüksége. Madarász Tibor úgy vélte, hogy minél összetettebb társadalmi jelenség szabályozásáról van szó, annál változatosabb a jogi szabályozottság belső összetétele a szankcionáltság szempontjából is.⁵ E tétel jelenleg sajnos nem érvényesül a környezetvédelem területén.

A szankció hátrányt kell, hogy okozzon, jogellenes magatartásra kell reagálnia, ez a jogellenességért viselt felelősség következménye.⁶ Ez az új eszköz megfelel e kritériumoknak, tehát szankcionáló eszköznek tekinthető. Ha pedig a tervezett hatásmechanizmusát tekintjük, akkor a korrekciós szankciók⁷ körébe sorolhatjuk.

Vizsgáljuk meg környezetgazdaságtani szempontból is!

---

² BERÉNYI 1997. 28.

³ MADARÁSZ 1989. 14

⁴ Uo. 41.

⁵ Uo. 45.

⁶ Uo. 71-73.

⁷ Uo. 121.

Véleményem szerint a *Coase eszközök* csoportjába tartozna. A Coase eszközök két csoportra oszthatók:

- 1) *Jogallokálás*: tulajdon (jogosultságok) és szerződések. Az externáliákat vagy a közjavakat, közösen használt (szabad) javakat a magas tranzakciós költség hozza létre – a tranzakciós költség nagysága azonban a jogrendszerrel függ. Vannak eszközeink a csökkentésre: ha valamit tulajdonba adunk, ha meghatározzuk, hogy kinek van joga dönteni valamiről, ha lehetővé tesszük (nem tiltjuk, illetve a tranzakciós költségek leszorításával meg le is egyszerűsítjük), hogy a felek alkudozzanak, akkor a pareto-hatékony állapot a Coase-tételnek megfelelően előállhat.⁸ A „*Coase-elmélet*” azt mondja ki, hogy függetlenül attól, melyik félnek vannak törvényes jogai, tranzakciós költségek nélkül automatikus tendencia alakul ki a társadalmi optimum tárgyalásos elérésére.⁹ A probléma abban áll, hogy ez csak akkor lehetséges, ha az alkudozó felek között egyensúly áll fenn, ez pedig ritka pl. egy ipari létesítmény és a körülötte lakók esetében.
- 2) *Felelősségi szabályok, kártérítés*: Azokban az esetekben, amikor a tranzakciós költségek nem csökkenthetőek, akkor a jogrendszer feladata a döntési jogok megfelelő kiosztása – hiszen a felek nem fogják tudni azt másra ruházni –, majd e jogok megvédése. Ez utóbbi eszköze a kártérítés, amely esetében a mások jogait megsértő félt kártérítésre kötelezzük – így kívánva visszatartani mások jogainak megsértésétől.¹⁰

Beszélnünk kell még ennek a kapcsán a gazdasági ösztönzőkről. A gazdasági ösztönzők a felelősségi szabályokhoz, a kártérítéshez hasonlóan a környezethasználat „beárazására”, az externáliák költségeivel való közvetlen szembesítésre alkalmas eszközök pl.: adók, díjak, járulékok. Ezek alkalmazásakor a szabályozó nem tilt meg semmit, vagy nem kötelezi a környezethasználót semmire, de a környezethasználatot valamilyen módon megfizetteti. Így a környezethasználat a termelő vagy a fogyasztó költségei között megjelenik, ami alternatív megoldások keresésére sarkallja a környezethasználót. A kártérítéssel szemben, azonban ezt a költséget nem utólag, a környezetszennyezésből fakadó kár felmerülése után, hanem már a szennyezési folyamat korábbi részeiben (a szennyezési lánc más pontjain) alkalmazni lehet. Így elkerülhető a szennyezés kibocsátása is.¹¹

A környezetjog a közigazgatási eszközöket közvetlen, illetve közvetett eszközökre osztja. A közvetlen eszközök például az engedélyek rendszere. A közvetett eszközök nagyobb lehetőséget biztosítanak megállapodásra jutásra. Ezen eszközök lényegükben a piacot használják fel a megfelelő magatartás kikényszerítésére (gazdasági eszközök).¹²

---

⁸ BARTUS – SZALAI 2012 79.

⁹ SZLÁVIK 2013 176.

¹⁰ BARTUS – SZALAI 2012 79.

¹¹ BARTUS – SZALAI 2012 79.

¹² Gazdasági eszközök az OECD 1991-es Ajánlásán alapulnak (Environmental Policy: How to Apply Economic Instruments, Paris, 1991, OECD). Uniós megítélésükre ld.: C-213/96. sz. ügy: előzetes döntéshozatal iránti kérelem, Uudenmaan lääninoikeus előterjesztése az Outokumpu Oy ügyben; C-261/98. sz. ügy: Bizottság kontra Portugál Köztársaság; C-60/05. sz. ügy: előzetes döntéshozatali eljárás volt a WWF Italia és társai által a Regione Lombardia ellen indított eljárásban.

Az új eszköz éppen a megfelelő jogallokálást kívánja elősegíteni, megfelelő információt nyújtani a fogyasztónak, ezzel is csökkentve az információs asszimetriát. Érvényesülést figyelembe véve tekinthetjük gazdasági ösztönzőnek, hiszen alapvetően a piaci mechanizmusokon keresztül fejti ki hatását, vásárlóvesztést eredményez.

III. Az információ fontossága

A probléma egyik pontja éppen az információs asszimetria megléte. A fogyasztó nincs a termeléssel kapcsolatos adatokba beavatva, igaz ugyan, hogy a fogyasztó lábbal szavaz, de nem tud, ha nem tudja, miről van szó.

Mielőtt továbbmennénk, szükséges elkülönítenünk a környezeti adatokat, illetve ezek kiadását, a szennyező tényének nyilvánosságra hozatala során hozzáférhetővé váló adatoktól.

A környezeti információkhoz való hozzájutás alapjait az 1998-as Aarhusi Egyezmény¹³ fektette le. Ennek kapcsán beszélhetünk aktív információhoz jutásról, ide tartoznak többek között a környezetterhelésre, zajártalomra, sugárterhelésre vonatkozó adatok¹⁴, az ilyen adatokról a társadalmat rendszeresen tájékoztatni kell. Emellett vannak az úgynevezett passzív információs jogok csoportjába tarozó adatok, melynek értelmében a társadalom tagjai vagy csoportjai indok nélkül kérhetnek környezetre vonatkozó információt. E kérelem visszautasítására csak indokolt esetben kerülhet sor.¹⁵

Környezeti adatnak tekintünk *„bármely írott, látható, hallható, elektronikus vagy egyéb formában megjelenő információt, melynek tárgya:*

a) a környezet elemeinek, úgymint a levegőnek és az atmoszférának, a víznek, a talajnak, a földnek, a tájképnek, a természetes élőhelyeknek, a biológiai sokféleségnek és összetevőinek, beleértve a genetikailag módosított szervezeteket is, illetve ezen elemek közti kölcsönhatásnak az állapota;

b) tényezők, úgymint anyagok, energia, zaj és sugárzás, tevékenységek és intézkedések, beleértve a közigazgatási intézkedéseket, a környezetet érintő megállapodásokat, irányelveket, jogalkotást, terveket és programokat, amelyek befolyásolják vagy befolyásolhatják a fenti a) bekezdésben említett környezeti elemeket, valamint a környezeti döntéshozatalban felhasznált költség-haszon, továbbá egyéb gazdasági elemzések és becslések;

*c) az emberi egészség és biztonság állapota, az emberi élet, a kulturális helyszínek és az épített környezet állapota, olyan mértékben, amilyen mértékben ezeket befolyásolja vagy befolyásolhatja a környezeti elemek állapota, vagy ezen környezeti elemeken keresztül a b) bekezdésben említett tényezők, tevékenységek vagy intézkedések”.*¹⁶

---

¹³ 2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről

¹⁴ 311/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a nyilvánosság környezeti információkhoz való hozzáféréseinek rendjéről 2.§

¹⁵ 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól 12.§

¹⁶ 2001. évi LXXXI. törvény a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak

Mint feltehető, ezen adatok köre nem mindig különül majd el a szennyezés tényének nyilvánosságra hozatala kapcsán felmerülő adatoktól. Ugyanakkor több különbség merül fel. A környezeti adatokkal kapcsolatos szabályozás főképp hatóságok által kezelt adatokra vonatkozik. Ezen adatok egy részét nyilvánosságra kell hozni, illetve kérésre kiadhatók. Az új eszköz által kiadott adatokat a szennyezők (piaci szereplők) hoznák nyilvánosságra, szankcionáló határozatba foglalt kötelezés miatt. Az ebben található adatok csak bizonyos tekintetben egyeznének meg a kérhető környezeti adatokkal.

IV. A vállalatok Goodwill-e, jó hírnév

Ha gazdasági szempontból közelítjük meg, akkor azt tudjuk mondani, hogy a hírnév védelem az úgynevezett *utolsó játék problémával* állítható szembe. Igaz ugyan, hogy a két fél csak néhányszor üzletel egymással, de az eladó szeretne a jövőben mással is szerződni. Ehhez szüksége van arra, hogy a partnerek tudják, hogy a másik fél régebben megtartotta az ígéreteit. Ez esetben olyan helyzet áll elő, hogy egyetlen megszegett ígéret végtelen sok üzlettől fosztaná meg a jövőben. A megfelelő ösztönzés csak azon múlik, hogy a cserélődő partnereknek mennyi információjuk van. Ha a reputációs mechanizmus jól működik, akkor nem éri meg megszegni az ígéretet.

Honnan juthat a fogyasztó, mint szerződő fél információhoz a vállalatok termeléséről?

A legtöbb vállalatnak már van, és egyre nagyobb jelentőséget kap a társadalmi felelősségvállalási nyilatkozata (CSR). Ez önkéntes eszköz, melynek lényege, hogy a vállalatok integrálják társadalmi és környezeti gondolkodásukat az üzleti tevékenységükbe. Ugyan a felelősség nem jelent jogilag felelős magatartást, hanem követelményként jelenik meg. Alapvető elemeinek tekintjük az emberi erőforrás-gazdálkodás mikéntjét, a környezeti hatásokkal és természeti erőforrásokkal való megfelelő gazdálkodást, az emberi jogok tiszteletét.¹⁷ A CSR-t a honlapokon közzé teszik, ott bárki számára elérhető, illetve kampányokat is szerveznek ennek megfelelően.

Az általam vizsgált CSR-ekben¹⁸ közös elemek voltak – többek között – a fenntartható fejlődés elősegítése, az energiahatékonyság elérése, a klímaváltozás elleni küzdelem. Ezt közvetítik a vállalatok kifelé, de nincs valós információ a kezünkben ezekkel kapcsolatban.

A Newsweek minden évben közzé teszi a legzöldebb vállalatok listáját. Ez egy 500-as lista, amely természetéből fakadóan tartalmazza a legkevésbé zöld vállalatokat is. E lista azonban csak a nagyobb nemzetközi háttérrel is bíró vállalatokat vizsgálja. A pontozási rendszere tartalmazza ugyanakkor a zöld marketing osztályozását, valamint, hogy a vállalatok a gyártási folyamataik és a működésük során mennyire óvják a környezetet. A szerkesztők

---

a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről 2. cikk 3. bekezdése

¹⁷ BÁNDI 2014. 306.

¹⁸ <http://about.hm.com/en/About/Sustainability.html> (2016.06.08); http://www.volkswagenag.com/content/vwcorp/content/en/sustainability_and_responsibility/CSR_worldwide.html (2016. 06.08); <http://www.bp.com/en/global/corporate/sustainability.html> (2016.06.08); https://secure.coca-cola.hu/content/hu/corporate/tarsadalmi_felelossegvallalas.aspx (2016.06.08)

kizárólag nyilvánosan hozzáférhető adatokat használnak fel a lista elkészítéséhez. Többek között figyelembe veszik, hogy az adott cég és termékei mennyire vannak hatással a környezetre, mennyi üvegház-gáz kibocsátásáért tehető felelőssé, illetve mennyi vizet használnak fel gyártási folyamataik során. Emellett szerepet játszik, hogy az adott társaságnak mennyi a piaci értéke, az éves forgalma és hány alkalmazottat foglalkoztat. Végül kiértékelik a *CorporateRegister.com* piackutatói által 15 000 ember bevonásával készített online felmérés végeredményét, amelynek során a szakemberek arra kíváncsiak, hogy a felhasználók mely vállalatokat tartják a legzöldebbeknek.¹⁹

A Corporate Knights olyan átfogó rendszert alkalmaz a vállalatok fenntartható működésének mérésére, mely azok környezeti és társadalmi hatásait pénzügyi teljesítményükkel együtt vizsgálja. A kutató- és médiatársaság mintegy négyezer vezető globális vállalatot vizsgált, és közülük állította össze a világ száz legfenntarthatóbb társaságának végső listáját. Minden vállalatot tizenkét kulcs teljesítménymutató mentén térképeztek fel. Olyan jellemzők tartoznak ide, mint a kutatás-fejlesztésen alapuló innováció, az állótoke-menedzsment, a fenntartható energiafelhasználás, az üvegházhatású gázok kibocsátása, illetve a meglévő dolgozók számára stabil munkahely biztosítása, az új dolgozók hatékony integrálásával párhuzamosan.²⁰

A fogyasztók e listák tanulmányozásával tudnak még esetleg információhoz jutni, hogy megalapozott döntést hozzanak. A vállalatok ezt próbálják még azzal segíteni, hogy olyan címkézési rendszereket alkotnak, melyekkel megkülönböztetik magukat a versenytársaktól és a saját, legjobb gyakorlatukat jelezzik a fogyasztóknak.²¹

Azt, hogy a fogyasztói döntéseket befolyásolja egy-egy cég magatartása, a közelmúlt eseményei is bizonyítják. Ahogy azt is, hogy a fogyasztók elpártolása problémákat okoz a vállalatoknak.

A Volkswagen botrány 2015 őszén robbant ki. Kiderült, hogy szoftverek segítségével produkálták az autók az ellenőrzések során a jó emissziós eredményeket, míg a hétköznapiakban jóval több káros anyagot bocsátottak ki. Több következménye is volt a botránynak, például: lemondott a vezérigazgató; a piaci hatását tekintve elmondható, hogy a Volkswagen piaci részesedése kilenc hónap alatt 25%-ra szűkült az EU piacán a korábbi 25,3%-ról.²² A legnagyobb piacvesztést Braziliában szenvedték el, ott közel 50%-os volt a veszteség.²³ A vezetőség elhalasztotta a beszámoló benyújtását is.²⁴ Mindezek mellett 10 millió dolláros kártérítés megfizetésére kötelezték az Amerikai Egyesült Államokban.²⁵

H&M életében visszatérő botrányt okoz a termékével kapcsolatos információk nyilvánosságra kerülése. Idén májusban a H&M-et kiszolgáló kambodzsai és indiai

---

¹⁹ <http://www.newsweek.com/green-2015/top-green-companies-world-2015> (2016.06.28.)

²⁰ <http://www.corporateknights.com/reports/global-100/2016-global-100-results-14533333/> (2016.06.28.)

²¹ EEA jelentés az Európai Környezet állapotáról és előrettekintésről 2015, 160

²² <http://mno.hu/gazdasag/mar-erzodnek-a-botrany-hatasai-a-vw-nel-1309433> (2016.06.28.)

²³ http://hvg.hu/cegauto/20151113_Erosen_csokkentek_a_Volkswagen_eladasai (2016.06.28.)

²⁴ http://hvg.hu/kkv/20160205_Meg_nem_arulja_el_a_Volkswagen_mennyit_bukott_a_dizelbotranyon (2016.06.28.)

²⁵ http://hvg.hu/cegauto/20160624_volkswagen_botrany_karterites (2016.06.28.)

gyárak kerültek rivaldafénybe, ugyanis egy ázsiai jogvédő szervezet által készített jelentés több visszasságot is feltárt. Ezek közül az egyik legjelentősebb, hogy a cégek azonnal kirúgják a munkavállalókat, ha teherbe esnek.²⁶ Az eladási adatok alapján 2016 tavaszán 9% helyett csak 5% eladás növekedést realizált a cég. A marketing nyilatkozatai szerint ez a hideg tavasznak volt betudható, ugyanakkor a beköszöntő meleg idővel egyszerre kerültek nyilvánosságra a cég termeléssel kapcsolatos visszasságai.²⁷ Mivel a növekedésük üteme ezután sem változott, így nehezen hihető, hogy a vásárlás visszaeséséről csak a hideg tavasz tehet.²⁸

Ha a fogyasztók választhatnak az egymással versengő szolgáltatók közül, akkor a kormányzat alapvető változásokat érhet el azáltal, hogy információkat tesz közzé a szolgáltatások minőségéről. Amikor az Amerikai Egyesült Államokban a szövetségi kormány nyilvánosságra kezdte hozni a légitársaságok minősítését, sokkal drámaibb hatást értek el, mint bármely más szabályozással elérhettek volna. Amikor Arizona állam elkezdte publikálni a gépjármű, a lakás és a kórház biztosítási díjakat, a szolgáltatók a publikált árak alapján versenyre kényszerültek. Kalifornia állam előírta, hogy a vállalatok hozzák nyilvánosságra a felhasznált toxikus anyagokat mindaddig, amíg az állam biztonságossá nem nyilvánítja őket. Ezzel nemcsak visszaszorította az ilyen anyagok használatát, hanem egyúttal büntette is a szabályozási eljárás késleltetését. Visalia város az energiahatékonyság növelésének ösztönzésére használta fel az információkat, mikor a házukat eladni szándékozók számára lehetővé tették, hogy az Ingatlanügynökök Testületétől díj ellenében megrendelhesék, hogy lakásaikat értékeljék energiahatékonysági szempontból. A ház értéke növekszik azáltal, hogy hivatalos bizonyítvánnyal rendelkeznek a takarékos energiafelhasználásról.²⁹

V. Hogyan működne a szennyezés tényének nyilvánosságra hozatala?

A környezetigazgatás hatósági eljárás keretében megállapítja a jogsértés. Ezzel együtt dönt arról, milyen szankciót alkalmaz a jogsértővel szemben. Fontos, hogy e szankciók önállóan vagy egymás mellett is kiszabhatóak legyenek, ezáltal is biztosítva a kellő rugalmasságot. Ennek keretében a hatóság kötelez a nyilvánosságra hozatalra. Nyilvánosságra hozni nem csak a szennyezés tényét kell, hanem részletes ismertetőt is rendelkezésre kell bocsátani, miért volt káros a szennyezés, ezzel mit okozott, illetve hogy ki viselte el ennek a szennyezésnek a közvetlen és közvetett terheit. Ezen információkat a honlapon, valamint reklámokkal és plakátokkal is, egy teljes kampány keretében lenne kötelező nyilvánosságra hozni.

---

²⁶ http://index.hu/gazdasag/2016/05/25/a_h_m_kirug_ha_teherbe_esel/ (2016.06.08)

²⁷ <http://hu.euronews.com/2016/05/16/az-idojaras-miatt-esett-vissza-a-hm-forgalma/> (2016.06.28.)

²⁸ http://about.hm.com/content/dam/hm/about/documents/en/cision/2016/06/1730920_en.pdf (2016.06.28.)

²⁹ OSBORNE- GAEBLER 1994. 287-288.

VI. Mikor nem tud működni ez az eszköz?

Az eszköz alkalmatlan céljának betöltésére, ha nincs piac, hiszen piaci mechanizmuson keresztül érvényesülő intézményről beszélünk. Valószínűleg akkor sem tud megfelelő hatást kifejteni, ha nem a termékek piacáról beszélünk. (Hanem mondjuk a tőke vagy a szolgáltatások piacáról.) Ha a fogyasztók nem tudnak választani a versengő előállítók közül. Ha az adott terméket egyetlen gyártó gyártja, és arra a fogyasztónak szüksége van, akkor azt meg fogja venni. Az is problémát jelent, ha az eladó az „utolsó üzletét” köti, és utána elhagyja a piacot. Ez esetben a jövőben már nem okoz neki többletköltséget a rossz hírnév. Akkor sem tud az eszköz hatékonyan funkcionálni, ha a fogyasztó létszükségletét biztosító termékről van szó. Probléma még, ha a fogyasztók jelentős részének nincs lehetősége mást venni, mint a legolcsóbbat. Ezen esetekben a fogyasztói döntés meghozatalát csak az ár befolyásolja.

VII. Zárszó

Természetesen nem gondolom azt, hogy ez az új eszköz képes megoldani a környezetvédelemben felmerülő összes problémát. Úgy látom ugyanakkor, hogy fel kell használnunk minden lehetőséget arra, hogy új távlatokat nyissunk ezen a jogterületen. Minél gyorsabban tud a környezetigazgatás adekvát választ adni a környezetszennyezésekre, annál jobb eséllyel tudjuk elkerülni a következő környezetkárosítást. Ez pedig mindannyiunk érdeke.

Felhasznált irodalom

BARTUS G. – SZALAI Á.: Környezetgazdaságtani problémák elemzése. Közpolitikai eszközök és joggazdaságtani magyarázatok. Pázmány Law Working Papers, 2012/42, Bp. 2012.

BÁNDI GY.: Környezetjog, Szent István Társulat, Bp. 2014.

BERÉNYI S.: A közigazgatás hatósági jogalkalmazó tevékenysége, a közigazgatási aktus, Rejtjel Kiadó, Bp., 1997.

MADARÁSZ T.: Az államigazgatási jogi szankció fogalma és fajtái, OMIKK háziyomdája, Bp., 1989.

OSBORNE-GAEBLER: Új utak a közigazgatásban, Kossuth Könyvkiadó, Bp, 1994.

SZALAI Á.: A magyar szerződési jog gazdasági elemzése, L'Harmattan Kiadó, Bp., 2013.

SZLÁVIK J.: Fenntartható gazdálkodás, Complex Kiadó, Bp. 2013.

***

THE DISCLOSURE OF THE CONTAMINATION, AND TO MAKE IT MANDATORY IN ENVIRONMENTAL ADMINISTRATION

In environmental protection the prevention and a cautious approach is especially important. We must avoid the contamination and the overuse of the environment, because on this particular area there is no real chance for „in integrum restitutio”. To reach this goal we have to give adequate assets for Environmental Administration. The currently used assets do not provide the necessary versatility, which would be highly significant on this field. We must make it possible for Environmental Administration, to give proper answers, as well as to use accurate sanctions. This study examines such a new – or at least so far not used – asset, which allows to the Environmental Administration, to give more accurate answers for the emerging challenges.